

Nemzetpolitikai összefoglaló

2014. 2. hét

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

2013-ban fókuszban a külhoni magyar oktatás

A külhoni magyar oktatás területén megvalósított programokat és intézményfejlesztéseket emelte ki az elmúlt évet értékelve Répás Zsuzsanna az MTI-nek adott interjújában. A nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár arról is beszélt, hogy a terület várhatóan jövőre is 16,5 milliárd forintból gazdálkodhat. Répás Zsuzsanna elmondta: az eddig elkezdett programok 2013-ban folytatódtak, a megkezdett fejlesztéseknek pedig már látszanak az eredményei. Felidézte, hogy a nemzetpolitikai stratégia alapján 2012-ben az óvodákra fókuszáltak, majd ezt követte a kisiskolásoknak indított program. 2014-ben a felső tagozatosok körében a tehetséggondozásra és a pályaorientációra szeretnének összpontosítani, a programokra várhatóan 140 milliós összeg áll majd rendelkezésre. Répás Zsuzsanna kitért a felsőoktatási fejlesztésekre is, ezekkel a piacképes tudás megszerzését szeretnék segíteni. Példaként említette a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemet, ahol több mint 4 milliárd forint értékben kezdődtek el fejlesztések. Megemlítette a beregszászi főiskola fejlesztését, ahol az infrastrukturális beruházás mellett szintén indulnak új szakok, és kitért a Magyar Nemzeti Tanáccsal közösen indított délvidéki ösztöndíj-programra is. A helyettes államtitkár a környező államokban élő magyarság helyzetét értékelve azt mondta, Felvidéken nagyon sok a probléma. Azt tapasztalják, hogy a szlovák kormány az utóbbi időben sorozatosan olyan intézkedéseket hozott, amelyek súlyosan sértik a magyar közösség jogait, érdekérvényesítési lehetőségeit, és ellentmondanak annak az ígéretnek, amit Robert Fico szlovák miniszterelnök korábban a status quo megőrzéséről mondott. Répás szerint Ukrajnában igen nehéz a helyzet, ami az ottani magyarság életét is meghatározza. Igyekeznek minden támogatást megadni, és példaként említette a közelmúltban a Keleti Partnerség folytatásáról szóló megállapodást. Az erdélyi helyzetet úgy látja, pozitív jel, hogy az autonómia ügye körül összefogás alakult ki az egymással sok területen vitázó erdélyi magyar pártok között. Ez azért nagyon fontos, mert azt jelzi, hogy abban a legfontosabb ügyben, ami meghatározó az erdélyi magyarság megmaradása szempontjából, együttműködés alakult ki. A vajdasági magyarság életében nagyon sok pozitív változás történt, és kiemelte azt a történelmi megbékélést, amit a két államfő II. világháborús áldozatok előtti közös főhajtása jelent. Fontos a kollektív bűnösség elítéléséről szóló szerb parlamenti határozat, ugyanakkor várnak még arra a kormányhatározatra, amely a Csúrog, Zsablya és Mozsor lakosságát hátrányosan érintő dekrétumot feloldja. Kiemelte annak fontosságát, hogy működik a Magyar Nemzeti Tanács és a magyarság kulturális autonómiája. Az érdeklődés tovább nőtt az állampolgárság iránt, az elmúlt évhez képest idén 25 százalékkal többen adtak be kérelmet. Látják, milyen hatalmas az igény, és milyen plusz lelki töltetet ad, ami nagyon fontos - mutatott rá, hozzátéve: a kormány végig azt vallotta, nincsen másodrendű magyar állampolgárság, és azzal a politikai jogok egésze is jár, így a szavazati jog is.

Németh Zsolt: a honosítás jövője nagy mértékben függ a választások sikerétől

A honosítás jövője nagy mértékben függ a választások sikerétől – mondta Németh Zsolt, a Külügyminisztérium parlamenti államtitkára. A politikus ismertette: potenciálisan 900 ezer külföldön élő választópolgárról beszélhetünk. Közülük 350 ezernek van magyarországi állandó lakóhelye. Utóbbiak többsége Németországban és az Egyesült Királyságban él. Mindkét ország hozzájárulását megkapták, hogy a külképviseleteken kívül – ha szükséges, akár sportesernőknél vagy iskolában – szervezzék meg a választásokat – jelentette be. A politikus emlékeztetett: a kedvezményes honosításról szóló törvény három évvel ezelőtt lépett hatályba. A kettős állampolgárságot a kormányzati ciklus egyik emblemikus jogszabályának nevezte, és úgy fogalmazott: a 2014-es országgyűlési választások sikere alapvetően befolyásolhatja a kettős állampolgárság népszerűségét és a kedvezményes honosítás jövőjét. Kitért arra, hogy a kormányzati ciklust megelőző nyolc évben a nemzetpolitika volt értékelése szerint „a leginkább katasztrófa sújtotta terület”. Ezért a jelenlegi ciklus célja más nem is lehetett, mint az, hogy stabil és világos jogi alapokon nyugvó intézményrendszert hozzanak létre a nemzeti integráció keretei között, valamint az autonómia célkitűzése érdekében – mondta. További adatokat ismertetve elmondta: 550 ezerre tehető azoknak a száma, akiket új honosítottként tekinthetünk. Egy részüknek külföldi állandó lakóhelye van, vagyis ők levélben szavaznak. Németh Zsolt hangsúlyozta: a regisztráció elengedhetetlen feltétele a választási részvételnek, és a Nemzeti Választási Iroda adatai szerint eddig 95 ezren regisztráltak. Az államtitkár ezt jónak nevezte, mondván, nagy az érdeklődés és az érintettek közül minden harmadik ember regisztrált. Kérdésre válaszolva elmondta: a diaszpórában egyelőre ő is alacsonynak találja a regisztrációt. A magyar diplomácia feladatát a honosítás, a regisztráció és a választások lebonyolításában meghatározónak nevezve ismertette: 110 külképviselet kap kiemelt szerepet.

Románellenességet kiáltanak a magyarellenések

Etnikai indíttatású bántalmazás miatt tett feljelentést a Kovászna megyei rendőrkapitányságon egy román nemzetiségű férfi, akit állítása szerint azért vertek meg szilveszter éjszakáján Sepsiszentgyörgy központjában, mert nem tud magyarul. A Mediafax hírügynökség jelentése szerint Gheorghe Preduț – aki 1994 és 2001 között a Demokrata Párt megyei elnöki tisztségét töltötte be – szilveszter éjszaka riasztotta a rendőrséget. Arról számolt be a kitérő rendőröknek, hogy húsz év körüli fiatalokból álló, öt-hat tagú csoporttal találkozott az utcán. Állítása szerint a fiatalok ütlegelni kezdték, miután magyarul szólították meg, ő pedig közölte: nem beszél magyarul. Nem ez az egyetlen románellenesnek titulált eset egyébként, amire a napokban felhívták a figyelmet. „A magyar sovinizmus bizonyítékaként” mutatja be ugyanis a magyarellenességéről ismert

Dan Tănăsă a blogján azt az esetet, miszerint egy dobollói férfit megbírságolt a sepsiszentgyörgyi helyi rendőrség, mert december 1-jén román zászlót lobogtatva ment fel a város központjában felállított színpadra és román hazafias dalt énekelt. Dan Tanasă január 3-án, pénteken tette közzé az információt a blogján, a nagybetűs, exkluzív feliratú bejegyzésben posztolva a rendőrségi jegyzőkönyv másolatát is. A hírt aznap késő este már átvette a Realitatea hírtelevízió is. A blogbejegyzés szerint a dobollói férfit 500 lejre bírságolta meg a helyi rendőrség. A férfi Dan Tănăsának arról számolt be, nem tudta, hogy a színpadot nem a román nemzeti ünnep tiszteletére állították fel a városközpontban, nem volt ittas, nem is szélsőséges, csak a román nemzeti ünnep iránti lelkesedését akarta kifejezésre juttatni. Nem érzi jogosnak a bírságot, ezért megfellebbezi azt. A magyarellenes nyilatkozatairól elhíresült Kovászna, Hargita és Maros Megyei Románok Civil Fóruma sem hagyhatta szó nélkül a történeteket. „Szigorúan, törvényekkel lépjenek fel a magyar szélsőségesek ellen, ne engedjék őket, hogy különböző tisztségeket töltsenek be, különben erősödni fog a románellenes agresszivitás” – szögezték le vasárnap kiadott nyilatkozatukban. A fórum szerint – amelynek tiszteletbeli elnöke Ioan Sălăjan ortodox püspök – a magyar politikusok románellenessége miatt radikalizálódott a magyar közösség, ugyanis „23 éve az iskola, a sajtó, a kulturális rendezvények programszerűen terjesztik a sovén, románellenes és államellenes eszméket”. Meglátásuk szerint a tervezett decentralizáció erősíti majd az állam térvészését Erdélyben. Ugyanakkor felszólítják a román pártokat, hogy ne fogadják be az RMDSZ-t a kormányba, amíg „nem újul meg, és nem mond le a hungarista követeléseiről.”

Diszkriminációt kiáltanak a sepsiszentgyörgyi lelkipásztorok

A római katolikus, református, unitárius és evangélikus lelkészek azért emelték fel a szavukat, mert a kormány december 18-án több épületet, többek között a Kovászna városi Fenyő Szállodát is a Hargita és Kovászna megyei ortodox püspökségnek adományozta. „A kormány döntése alapvetően diszkriminatív jellegű: miközben az ortodox egyház birtokába juttat épületeket, megtagadja a történelmi magyar egyházak elkobzott javainak visszaszolgáltatását – olvasható a sepsiszentgyörgyi magyar lelkipásztorok közleményében. – Véleményünk szerint egy jogállamban – és szeretnénk remélni, hogy egyszer Románia is jogállam lesz – minden egyház, legyen az akár kisebbségi is, egyenlő elbírálásban kell részesülnön.” Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke a kormánynak az etnikai arányok megváltoztatására irányuló törekvéseként értelmezte azt a tényt, hogy a bukaresti kormány székelyföldi szállodával ajándékozta meg karácsony előtt a román ortodox egyházat. Úgy vélte, az adomány „arcátlan diszkrimináció”, hiszen a történelmi magyar egyházak nem szoktak hasonló ajándékokat kapni. Arra is utalt, hogy a szálloda a kétharmad részben magyarok által lakott Kovászna városában áll – az RMDSZ elnöke úgy értelmezi, hogy az etnikai arányok megváltoztatására irányulnak az ilyen törekvések.

Berényi: dinamikus év lesz 2014 a belpolitikában

A 2013-as év történései bebizonyították, hogy már nem érvényes a szlovák kormányfőnek a kisebbségi status quo megőrzésére tett ígérete - mondta az MTI-nek adott értékelő nyilatkozatában Berényi József, a Magyar Közösség Pártja elnöke. Az MKP politikusa szerint a szlovák kormány csak a kisebbségeket érintő törvények változatlanságát érti a kisebbségi status quo megtartásán, s közben folyamatosan olyan intézkedéseket hoz, amelyek megnyirbálják a felvidéki magyar közösség jogait és korlátozza a lehetőségeit. Berényi rámutatott: ezt a szlovák kormány több intézkedése is bizonyította, egyebek között az, hogy szűkítette a kisebbségi kultúrára szánt keretet, s az új közoktatási törvénnyel veszélybe sodorta a kisiskolák létét. A felvidéki magyar párt elnöke a 2013-as év legpozitívabb eredményének a megyei választások eredményeit jelölte meg, amelyek alapján a magyar közösség ismét erős érdekképviselőre tett szert a megyei közigazgatásban. A politikus ugyanakkor az óév legsötétebb fejleményének azt tartja, hogy Malina Hedviget „kiűzték az országból”, az őt sújtó megpróbáltatások hatására ugyanis úgy döntött, hogy családjával együtt elköltözik Szlovákiából. „A nemzetállam építői elérték a céljukat, mi pedig kevesebben maradtunk” - hangsúlyozta. Az MKP elnöke szerint 2014-ben a közéletet leginkább a három választás, a márciusi államfőválasztás, a májusi európai parlamenti-, illetve a novemberi helyhatósági választás befolyásolja majd. Robert Fico szlovák kormányfő, a tavaszi államfőválasztás legnagyobb esélyese megválasztása esetén távozik majd a kormánypártból, ami teljesen átrendezheti a szlovákiai politikát. A márciusi államfőválasztáson az ország történetében először magyar jelölt is lesz, az MKP által indított Bárdos Gyula Csemadok-elnök személyében. A jelölt esélyeivel kapcsolatban a magyar párt elnöke megjegyezte: Szlovákiában 8-9 százalék közötti a magyarság aránya, ezért a márciusi választás várható eredményeire a realitások tükrében kell tekinteni. Az MKP-nak jelenleg két képviselője van az Európai Parlamentben, egy ilyen arányú képviselő megerősítését a pártelnök szerint „óriási sikernek” lehetne tekinteni. Berényi a novemberi helyhatósági választásokkal kapcsolatos várakozásairól elmondta: szeretnék megismételni az MKP 2010-ben elért jó eredményét, amikor párt Szlovákia déli járásában megnyerte a helyhatósági választásokat.

Pásztor: Zárjuk le a közös történelem egy fejezetét

Csúrogon szombaton emlékeztek meg a második világháborús dél-bácskai razzia 72. évfordulójáról. Pásztor István, a tartományi képviselőház elnöke ez alkalomból egyebek között azt mondta, lehetetlenség közös jövőt építeni ebben a térségben, amennyiben nem zárjuk le a közös történelem egy fejezetét. „A népek közötti megbékélés egy máig tartó folyamat, de ahhoz, hogy ez a folyamat sikeres lehessen, elengedhetetlen, hogy szembesüljünk a realitásokkal és a történelmi tényekkel” – mondta Pásztor az emlékünnepeken. A csúrogi emlékmúzeumban elhelyezve koszorúját Pásztor kiemelte, a

történelmi tényekkel való szembesülés nem csak egy „maroknyi ember” dolga, hanem az egész társadalomnak szembesülnie kell azzal, ami ezen a vidéken a múlt század negyvenes éveiben történt. A megemlékezésen immáron negyedik egymást követő évben megjelent Nikowitz Oszkár, Magyarország belgrádi nagykövete is, aki emlékeztetett arra, hogy a tavalyi év közepén Csúrogon, a két állam elnökének jelenlétében történelmi megbékélésre került sor a magyar és a szerb nép között, amivel mindkét fél elismerte a nemzetéhez tartozó személyek által elkövetett bűncselekményeket. Nikowitz hozzátette, azzal, hogy minden évben hagyományosan részt vesz a razzia áldozataira való emlékezésen, voltaképpen azt akarja elérni, hogy a megbékélés folyamat tovább folytatódjon a jövőbeni közös élet reményében.

Pásztor István: Márciusban szavazhat a statútumról a vajdasági parlament

Jobb elkészíteni a vajdasági statútum új változatát, amely összhangban van a szerbiai alkotmánnyal, mint a jelenlegin módosításokat eszközölni – mondta Pásztor István, a tartományi parlament elnöke. Megítélése szerint azonban ez nem jelenti azt, hogy meg kell nyitni az alkotmányos pozíciók újradefiniálásának kérdését. A tartományi parlament és a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke szerint a tartományi képviselők előreláthatóan márciusban döntenek a vajdasági statútum javaslatáról, amely válasszal szolgál majd a tartomány pénzelésével kapcsolatos minden kérdésre. A tartományi parlament elnöke szerint, ha hat hónapon belül nem lesz egy új javaslat, összeomlik Szerbia jogrendjének egy része, mert Vajdaság statútumának kérdése az egész országot érinti. A választások kiírására vonatkozó mind gyakoribb követelésekkel kapcsolatban Pásztor István azt mondta, a tartomány tekintetében nincs ok arra, hogy előrehozott választásokat írjanak ki.

Nyelvhasználati és oktatási kérdések foglalkoztatták a kárpátaljai magyarságot 2013-ban

Az ukrán nyelvtörvény gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos problémák és az anyanyelvű oktatás megoldatlan kérdései álltak elsősorban a kárpátaljai magyar közélet fókuszában a 2013-as évben –írja az MTI évvégi összefoglalójában. Az itt élő 150 ezres magyarság 2013. elején abban bízott, hogy jelentős mértékben bővülnek majd nyelvhasználati jogai, miután az ukrán parlament kisebbségbarát nyelvtörvényt fogadott el. A jogszabály rendelkezéseinek helyi szintű életbe léptetése azonban komoly akadályokba ütközött az állami szervek részéről. A magyarok által is lakott járások és települések önkormányzatainak nagy része ugyan hivatalos nyelvvé nyilvánította a magyart, ám a törvény gyakorlati alkalmazása – a végrehajtási rendeletek és a finanszírozás hiánya miatt – rendkívül vontatottan halad. A folyamat felgyorsítását egyaránt folyamatosan

szorgalmazza az egymással vetélkedő két magyar szervezet, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ), valamint a magyar diplomácia is. Állandóan napirenden szerepeltek 2013-ban Kárpátalján a magyar anyanyelvű oktatás olyan megoldatlan kérdései, mint a magyar nyelv és irodalom érettségi tárgyként való visszaállítása, a kétnyelvű bizonyítványok rendszeresítése, az iskolai dokumentáció magyar nyelven történő vezetésének újraengedélyeztetése, egyenlő esélyek biztosítása a magyar iskolák végzősei számára az egyetemi felvételizés során. A magyar anyanyelvű felsőoktatáshoz kapcsolódott Orbán Viktor április végi beregszászi látogatása, amelynek során a kormányfő 500 millió forintos támogatásról szóló megállapodást írt alá a kárpátaljai magyarság egyetlen felsőoktatási intézményével, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolával. Az év végén zárult le a Keleti Partnerség támogatási programja, amelynek keretében több mint félszáz, jelentős részben magyar oktatási intézmény épületét újították fel a magyar Külügyminisztérium és az ukrán fél által biztosított egy-egy millió dollárból.

